

Михайлова Т.М.

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДИПЛОМАТИЧНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ

У статті здійснено аналіз нормативно-правового забезпечення функціонування дипломатичної служби України. Визначено, що нормативно-правове забезпечення функціонування дипломатичної служби України є особливим видом регулювання відносин, що виникають в сфері виконання покладених функцій та завдань дипломатичних відомств (представництв), яке спрямоване на сучасне й дієве застосування у означеній сфері юридичного інструментарію для належної діяльності усїєї системи. Охарактеризовано за змістом, видами відносин, формами правового закріплення та специфікою використання основні нормативно-правові акти, що забезпечують діяльність дипломатичної служби України. Зазначено, що до форм правового закріплення варто відносити: 1) міжнародні акти (конвенції, міжнародні договори, резолюції, статuti), що уніфікують міжнародні відносини в сфері дипломатичної діяльності та які умовно можна поділити на: а) загальні (встановлюють міжнародні стандарти прав людини, регулюють співробітництво між державами у сфері протидії корупції тощо, проте не окремо присвячуються міжнародно-правовому врегулюванню дипломатичного співробітництва); б) спеціальні (регулюють окремі аспекти щодо дипломатичної служби України).

Значну увагу у статті приділено спеціальним міжнародним актам, які здійснюють системоутворюючу роль в системі джерел правового регулювання щодо дипломатичної діяльності та реалізації дипломатичних відносин між державами, підвищення ефективності міжнародного співробітництва на всіх рівнях (юридичними та фізичними особами, державами й окремими регіонами та міжнародними організаціями).

Доведено, що нормативно-правове забезпечення функціонування дипломатичної служби України є комплексною складною й цілеспрямованою системою, яка складається з таких рівнів, як міжнародний, конституційний, законодавчий та підзаконний, що забезпечується нормами міжнародного, конституційного, адміністративного та деяких інших галузей права.

Узагальнення основ нормативно-правового регулювання дипломатичної служби дозволяє визначити її як важливий стратегічний інструмент реалізації зовнішньополітичного курсу держави та забезпечення національних інтересів України на міжнародній арені.

Ключові слова: система публічного управління, публічна служба, дипломатична служба України, нормативно-правове регулювання, євроінтеграція.

Постановка проблеми. Останні події сучасної реальності свідчать про необхідність модернізації дипломатичної служби України, адже суперечка між Президентом України Володимиром Зеленським і Президентом США Дональдом Трампом у Білому домі мала подвійний ефект для України. З одного боку, це підняло суб'єктність країни на міжнародній арені, але з іншого – призвело до суттєвих втрат, зокрема зупинки військової допомоги США. Очевидно, що подальший розвиток цієї ситуації буде мати потребу у злагодженій роботі представників дипломатичного корпусу України з метою вирішення даної проблемної ситуації.

Відтак, особливості функціонування дипломатичної служби України (ДСУ) зумовлюють

потребу у виробленні цілісного комплексу нормативних засобів постійного впливу й впорядкування суспільних відносин, який має бути спроможним на гідному рівні забезпечити організацію й діяльність дипломатичних відомств для реалізації зовнішньої політики та захисту національних інтересів. Крім того, питання правового регулювання діяльності щодо організаційного забезпечення ДСУ перебуває у єдиній площині стосовно вирішенням проблем підвищення загального рівня забезпечення міжнародної безпеки нашої країни. Таким чином, належне нормативно-правове забезпечення функціонування ДСУ, як складова частина правового регулювання її діяльності виступає необхідною передумовою підвищення

ефективності й результативності діяльності профільного міністерства, в тому числі й закордонних дипломатичних установ України.

Нормативно-правове забезпечення функціонування ДСУ відіграє важливу роль під час втілення нею ключової функції – служіння народу України. А забезпечення ефективної й злагодженої діяльності органів державної влади, потребує подальшого удосконалення й модернізації механізму управління у сфері дипломатичної діяльності, яке знаходиться в прямій залежності від належного нормативно-правового підґрунтя.

Саме завдяки праву й правовому регулюванню здійснюється упорядкування суспільних відносин, гарантується виокремлення і закріплення прав, свобод особи та інших учасників публічно-правових правовідносин, а також створюються відповідні нормативно-правові механізми щодо їх забезпечення й захисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітність й розгалуженість нормативно-правового забезпечення функціонування ДСУ, необхідність його уточнення й усунення відповідних неузгодженостей є вкрай актуальними. Зокрема, особливості правового забезпечення діяльності ДСУ, у галузі зовнішньої політики, в тому числі й дипломатії загалом, неодноразово досліджувалися такими науковцями, як: Т. Биркович [2], О. Конопляник, С. Гречанюк, В. Галай [1], А. Коровайко [4], К. Мануїлова [6], А. Пуртова [21], С. Федчишин [22] та ін. Однак, зазначимо, що в межах окремих наукових досліджень проблематика нормативно-правового забезпечення організації й діяльності ДСУ в останній період практично була мало досліджена.

Зважаючи на сучасний зовнішньополітичний курс нашої країни та прагнення керівництва країни забезпечити створення належної й ефективної ДСУ, організація та діяльність якої спрямована на європейський та євроатлантичний напрями розвитку та впровадження відповідних стандартів, надважливе значення набуває дослідження особливостей законодавчих актів, які визначають ключові засади функціонування ДСУ, виділення проблемних питань, а також пошук шляхів щодо їх подальшого вирішення.

Постановка завдання. Мета статті полягає в здійсненні аналізу стану нормативно-правового забезпечення функціонування дипломатичної служби України.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове регулювання діяльності ДСУ здійснюється із використанням цілого комплексу норма-

тивно-правових засобів для захисту національних інтересів у сфері міжнародних відносин, втіленням зовнішньополітичного курсу України й прав, інтересів українців за кордоном.

Зважаючи на той аспект, що завжди є реальні об'єктивні чи суб'єктивні проблеми, що стримують розвиток відповідної сфери дипломатичної діяльності, то з'являється нагальна проблема стосовно постійного аналізу діючої системи нормативно-правових актів на предмет їхньої відповідності розв'язанню реальних проблем в означеній сфері діяльності й, у випадку необхідності, окреслення конкретних тенденцій удосконалення і розвитку означеної системи. Цей аналіз створює науково обґрунтований фундамент для прогнозування та планування розвитку нормативно-правового забезпечення [1, с. 48].

Нормативно-правове забезпечення ДСУ визначається: а) як процес створення та підтримки у необхідних рамках конструктивних організаційно-функціональних характеристик ДСУ шляхом упорядковуючого впливу нормативно-правових засобів; б) як сукупність актів законодавства, що закріплені в чинному законодавстві України, норми яких окреслюють ключові засади функціонування ДСУ, регулюють особливості нормативно-правових відносин тощо.

Відповідно система нормативно-правового забезпечення ДСУ представляє собою сукупність законів та підзаконних нормативних актів, що створюють нормативно-правову базу для функціонування її системи й, відповідно, виконання нею свого функціонального призначення.

Звертаючись до наукових праць щодо питань, які присвячені дослідженню законодавства в дипломатичній сфері слід навести позицію Т. Биркович, яка запропонувала систематизацію законодавчо-правової бази в сфері ДСУ за відповідним рівнем значущості (рис. 1) [2, с. 163].

Натомість, як відмічається в колективній монографії «Адміністративно-правове регулювання охорони Національною гвардією України дипломатичних представництв іноземних держав» (2016 р.) [1, с. 45], якщо вести мову щодо рівнів правових документів, то є належним до першого рівня віднести міжнародні документи й стандарти, що уніфікують міжнародні відносини в сфері дипломатичної діяльності. Відповідно до загальної теорії міжнародного права національне законодавство має відповідати загальноновизнаним міжнародним стандартам і нормам.

Віденська конвенція про дипломатичні відносини 1961 р., стала універсальним міжнародно-правовим документом, що кодифікувала питання дипломатичного права, які найбільш повно віддзеркалював сферу й характер дипломатичних імунітетів й привілеїв. Положення зазначеної конвенції уточнюються й розвиваються, а також доповнюються національним законодавством країн. Як відмічається [5, с. 160] сторонами Віденської конвенції 1961 р. до середини 80-х рр. XX століття стали 143 держави.

Ст. 3 вказаної Конвенції визначає загальні дипломатичні функції, зокрема: а) представництво акредитуючої держави у країні перебування; б) захист в країні перебування інтересів акредитуючої держави й її громадян в межах, які допускаються міжнародним правом; с) веденні переговорів із урядом країни перебування; в) з'ясування законними методами умов та подій у країні перебування і повідомленні про них уряду акредитованої держави; г) заохочення дружніх відносин між акредитуючою державою і країною перебування та у розвитку їх взаємовідносин в сфері економіки, науки, культури [24]. Указом Президії Верховної Ради Української РСР 21 березня 1964 р. було ратифіковано Віденську конвенцію про дипломатичні зносини [19].

Поміж інших міжнародно-правових актів, які врегульовують окремі аспекти з питань функціонування дипломатичної діяльності вбачається доцільним навести наступні:

- Конвенцію ООН про привілеї та імунітети ООН (1946 р.);
- Конвенцію про привілеї й імунітети спеціалізованих установ ООН (1947 р.);

- Конвенцію про спеціальні місії (1969 р.);
- Віденську конвенцію про представництво держав в їх відносинах із міжнародними організаціями універсального характеру (1975 р).

Дипломатична служба представляє собою один з кардинальних зовнішньополітичних службових апаратів країни, що втілює дипломатичні зносини на міжнародній арені шляхом відповідних державно-правових і міжнародно-правових інститутів, які є відповідальні за імплементацію дипломатичних завдань шляхом різноманітних форм дипломатії, що окреслюються в рамках організаційно-правового поля, через здійснення відповідних дипломатичних переговорів [6].

Також, Україна втілює свою зовнішньополітичну діяльність опираючись на загальнозастосовані положення Паризької Хартії для Нової Європи, Гельсінського заключного акту, а також інших документів ОБСЄ.

Зараз відбувається становлення зовнішньої політики й міжнародних відносин України у контексті євроінтеграції і євроатлантичної співпраці [23, с. 269–270].

Приведення національного законодавства до положень Угоди про асоціацію поміж розв'язання економічних і торговельних питань надає можливість вийти на новий рівень співробітництва та поглибити стосунки України з ЄС в різних сферах, а також зміцнити спільну взаємодію, налагодити позитивний політичний діалог, здійснювати реформи у відповідних сферах, співпрацювати у сфері зовнішньої політики загалом.

Крім міжнародних договорів, як акцентує увагу А. Коровайко [4, с. 59] зовнішня політика України будується певним чином на основі зна-

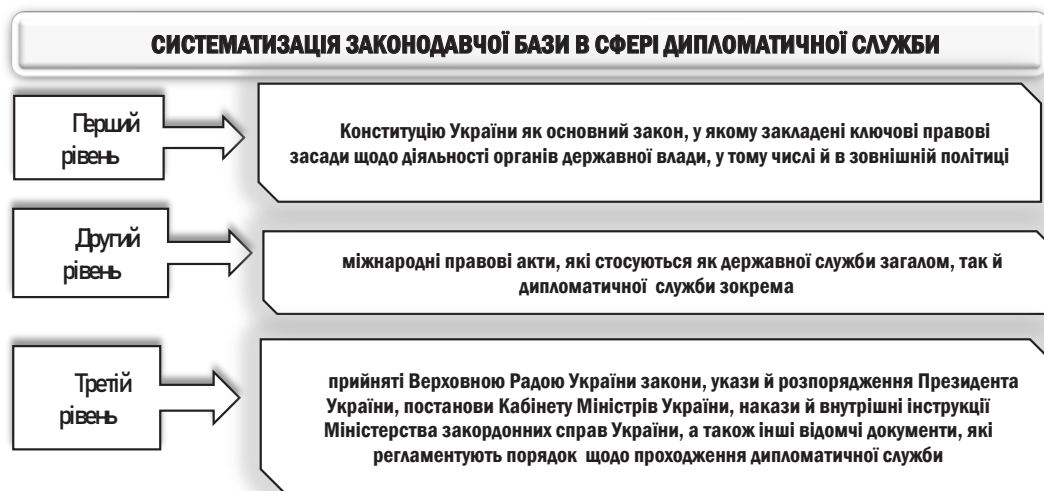

Рис. 1. Систематизація законодавчої бази ДСУ

Джерело: сформовано на основі [2, с. 163].

чної сукупності різних загально визначених міжнародних звичаїв і звичаєво-правової практики.

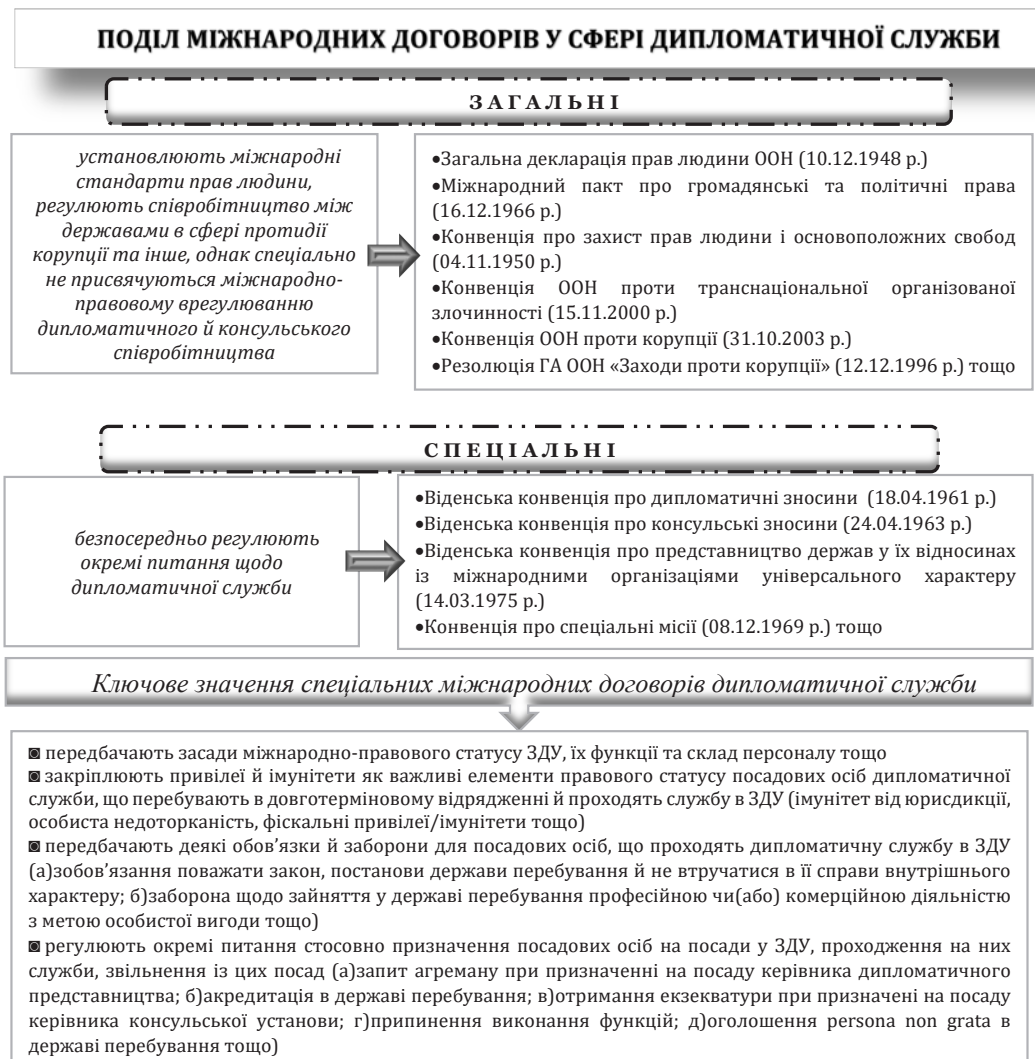
Як слушно відмічає А. Пуртова, міжнародні договори в сфері консульської діяльності є одним з важливих структурних елементів міжнародно-правового механізму щодо підвищення ефективності міжнародного співробітництва на всіх його рівнях – між юридичними й фізичними особами, між державами та окремими регіонами і міжнародними організаціями [21, с. 459].

Аналіз наукових праць дозволяє стверджувати про особливості поділу міжнародних договорів щодо дипломатичної діяльності на загальні та спеціальні, що деталізовано на рисунку 2.

Відповідно головними законодавчими актами, положення яких регулюють особливості діяльності дипломатичної служби та посадових осіб на сьогодні є: Конституція України від 28 червня

1996 р. [3], міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, Закон України (ЗУ) «Про дипломатичну службу» [9], «Про державну службу» [7] та інші закони України. У свою чергу, основу підзаконного регулювання складають деякі постанови Кабінету Міністрів України (КМУ), постанови Верховної Ради України (ВРУ), акти Президента України й КМУ, а також інші акти вітчизняного законодавства.

Конституція України є законом найвищої юридичної сили, що фіксує ключові основи суспільного й державного устрою, регламентує систему та структуру державної влади, базові засади з приводу правового статусу особи. Водночас дефініція «дипломатична служба» в Основному Законі не зафіксована, проте ряд положень напряду відображають питання щодо зовнішньополітичної

Рис. 2. Особливості поділу міжнародних договорів у сфері дипломатичної служби

Джерело: сформовано на основі [22, с. 170–172]

діяльності держави, що пов'язана з ДСУ; державною службою, відповідно видом якої вважається дипломатична служба.

У відповідності до Конституції України (ст. 18) зовнішньополітична діяльність держави спрямована на гарантування національних інтересів, безпеки через підтримання мирного та взаємовигідного співробітництва із членами міжнародного співтовариства за загальноствановленими принципами й нормами міжнародного права. Важливою є конституційна визначеність про незворотність європейського й євроатлантичного курсу України. Означені норми фіксують фундамент конституційних засад щодо встановлення й урегулювання принципів ДСУ, а також завдань та функцій її органів тощо.

Варто згадати про ЗУ «Про дипломатичну службу» від 7 червня 2018 р. № 2449-VIII [9], який визначає правові основи й порядок організації ДСУ, як складового елементу державної служби та особливості її проходження, а також правового статусу її посадових осіб, а саме: а) визначено ключові поняття, якими оперує дана сфера (ст. 1, ст. 2), зокрема: адміністративна посада, адміністративний службовець, дипломатична посада, дипломатичний службовець, довготермінове відрядження, посади дипломатичної служби та посадові особи дипломатичної служби, працівники дипломатичної служби, ротация та інші; б) окреслено засадничі основоположні принципи ДСУ та система її органів; в) перелік дипломатичних посад і їх категорії; г) окреслено права та обов'язки посадових осіб ДСУ, а також перелік дипломатичних рангів і порядок їх присвоєння; д) унормовані питання вступу, проходження і припинення ДСУ, а також оплата праці посадових осіб ДСУ та їх компенсаційні виплати й соціальні гарантії тощо.

Крім вище вказаного законодавчого акту діяльність ДСУ регулюється ЗУ «Про державну службу» [7]. Зазначимо, що на протигагу ряду зарубіжних держав, національна модель дипломатичної служби не встановлює її повного відмежування від цивільної державної служби. Відповідно ДСУ вважається видом державної служби, що регулюється ЗУ «Про державну службу», опирається на правила, порядки й механізми, які мають місце в державній службі, та тільки із питань, які обумовлені особливою специфікою дипломатичної служби, завбачує диференційоване правове регулювання [22, с. 176].

Слід відмітити, що ЗУ «Про дипломатичну службу» окремі питання стосовно проходження дипломатичної служби чи не врегульовуються, чи ж

врегулюються неповністю, що потребує додаткового доповнення положеннями ЗУ «Про державну службу». Взаємопов'язаність та переплетіння двох вказаних нормативно-правових актів полягає у двозначності групування посадових осіб ДСУ.

Іншим ЗУ «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» [12] визначаються фундаментальні основи внутрішньої політики України в сферах розбудови державності й розвитку місцевого самоврядування, стимулювання розвитку регіонів та формування інститутів громадянського суспільства, національної оборони й безпеки, у соціальній, гуманітарній, економічній сферах, у екологічній сфері/сфері техногенної безпеки, й також основи зовнішньої політики Української держави.

Питання, що визначають організацію, повноваження та порядок діяльності КМУ визначено в ЗУ «Про Кабінет Міністрів України» [15]. До основних завдань уряду, що безпосередньо мають відношення до ДСУ належать: забезпечення державного суверенітету й економічної самостійності нашої держави, здійснення державної зовнішньої політики; організація та забезпечення провадження зовнішньоекономічної діяльності.

Наступний ЗУ «Про центральні органи виконавчої влади» [20] визначає організацію, повноваження і порядок щодо діяльності центральних органів виконавчої влади в Україні. Важливим вбачається стаття 10 п. 7, що має пряме відношення до питання Державного секретаря МЗС України, який є дипломатичним службовцем та врегулює його правовий статус, а також інші питання. ЗУ «Про запобігання корупції» [11] окреслено окремі права, обов'язки, обмеження, що мають своє поширення й на посадових осіб ДСУ.

Підсумовуючи вищезазначене, слід підкреслити про виключну роль й значення ЗУ щодо регулювання функціонування ДСУ, у забезпеченні необхідними умовами для її злагодженої та ефективної діяльності всіх суб'єктів управління в сфері зовнішньої політики.

Організація й функціонування органів управління в сфері ДСУ, правовий статус їх працівників, зрівноваження дій органів державної влади зовнішньополітичної діяльності віднесено до предмету правового відання більшої частини указів Президента України.

Слід звернути увагу й на Положення про закордонні дипломатичні установи України затверджене Указом Президента від 15 березня 2021 р. № 99/2021 [18]., який визначає статус, функції й завдання закордонних дипломатичних установ України. До них віднесено: 1) Посольство України;

2) Посольство України з резиденцією Надзвичайного і Повноважного Посла України в Києві; 3) Постійне представництво України при міжнародних організаціях; 4) Представництво України при міжнародній організації; 5) Місія України при міжнародній організації; 6) консульська установа України (Генеральне консульство України, Консульство України, Віце-консульство України та Консульське агентство України). Визначено правові фундаментальні основи діяльності консульських установ України Указом Президента України «Про Консульський статут України» [16].

Іншими – Указом Президента України від 21 грудня 2018 р. № 434/2018 [17] затверджено Перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів, а Указом Президента України «Про дипломатичний та службовий паспорти України» від 12 травня 2015 р. № 264/2015 відповідні документи [8].

Таким чином, нормативно-правовими актами Президента України в переважній більшості врегульовані питання щодо статусу закордонних дипломатичних установ як органів ДСУ, окремих дипломатичних службовців з приводу питань призначення на дипломатичні посади, а також проходження ДС та інше. Значний масив нормативно-правового підґрунтя з приводу функціонування ДСУ відводиться постановам КМУ, відповідно основним покликанням яких є деталізація й доповнення законодавства.

В умовах повномасштабного вторгнення, що розпочалося у лютому 2022 р. слід згадати про прийняту постанову КМУ від 24 січня 2023 р. № 66 [10] щодо забезпечення виконання закордонними дипломатичними установами України відповідних повноважень в умовах воєнного стану в сфері державної реєстрації актів цивільного стану.

Міністерство закордонних справ (МЗС) є суб'єктом підзаконної нормотворчості. В рамках своїх повноважень зазначене МЗС видає накази, а також організовує й контролює їхнє виконання. Нормотворчими наказами МЗС уточнюються й набувають розвитку норми ЗУ «Про дипломатичну службу», укази Президента України й постанов КМУ в сфері дипломатичної служби [22, с. 189].

Національне агентство України з питань державної служби (НАДС) – центральний орган виконавчої влади, який уповноважений забезпечувати формування й втілення державної політики в сфері державної служби, а також виконує функціональне управління державною службою

у органах державної влади. Зважаючи на те, що ДСУ віднесена до одного із різновидів державної служби доцільно навести деякі накази НАДС, що безпосередньо зачіпають та унормовують й дипломатичну службу (діяльність посадових осіб), зокрема: «Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу» від 3 березня 2016 р. № 47 [14], «Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування» від 5 серпня 2016 р. № 158 [13] тощо.

Нормативно-правове регулювання ДСУ, як слушно відмічається в наукових дослідженнях [22, с. 190], забезпечується нормами не тільки адміністративного, проте й конституційного, міжнародного, трудового й деяких інших галузей права. Відповідно конституційні норми закладають основу щодо законодавчого регулювання відносин в сфері ДСУ.

Таким чином, можна засвідчити про те, що нормативно-правове забезпечення досліджуваної сфери охоплює комплекс різних за своєю сутністю характеристик груп відносин, відповідно об'єднання яких спричиняє до формування передумов здійснення ефективної діяльності та функціонування ДСУ.

Вбачається проблемним аспектом узгодженість вітчизняного законодавства із міжнародним, яке надало б можливість дипломатичній службі більш ефективно здійснювати свої функції [1, с. 159].

Висновки. Нормативно-правове забезпечення функціонування ДСУ є особливим видом регулювання відносин, що виникають в сфері виконання покладених функцій та завдань дипломатичних відомств (представництв), спрямоване на сучасне й дієве застосування у означеній сфері юридичного інструментарію для належної діяльності усієї системи.

Варто вказати, що нормативно-правове забезпечення функціонування ДСУ характеризується: а) як особливий вид нормативно-правового регулювання у сфері її функціонування; б) спрямований на організацію роботи (діяльності) та функціонування ДСУ; в) ґрунтується на нормах міжнародних актів і Конституції України; г) загальні засади визначаються на основі положень ЗУ «Про дипломатичну службу»; д) окреме місце належить спеціальним законам про державну службу; ж) особлива роль відводиться підзаконним нормативно-правовим актам.

Законодавчий фундамент ДСУ охоплює комплекс різноманітних за своєю змістовною наповне-

ністю груп відносин, об'єднання яких спричиняє формування передумов функціонування та здійснення ефективної діяльності ДСУ. До форм правового закріплення віднесено та охарактеризовано: 1) міжнародні акти (конвенції, міжнародні договори, резолюції, статuti), що уніфікують міжнародні відносини в сфері дипломатичної діяльності та умовно можна поділити на: а) загальні (встановлюють міжнародні стандарти прав людини, регулюють співробітництво між державами у сфері протидії корупції тощо, проте не окремо присвячуються міжнародно-правовому врегулюванню дипломатичного співробітництва); б) спеціальні (регулюють окремі аспекти щодо ДСУ). Спеціальним міжнародним актам відведена особлива системоутворююча роль в системі джерел правового регулювання щодо дипломатичної діяльності та реалізації дипломатичних відносин між державами, підвищення ефективності міжнародного співробітництва на всіх рівнях

(юридичними та фізичними особами, державами й окремими регіонами та міжнародними організаціями); 2) Конституція України, норми якої закладають основу щодо законодавчого регулювання відносин в сфері дипломатичної служби; 3) закони України, в яких регулюється функціонування органів дипломатичної служби, умовами для її злагодженої, ефективної діяльності всіх суб'єктів управління в досліджуваній сфері; 4) підзаконні правові акти, в яких окреслюється деталізація та конкретизація механізмів реалізації дипломатичної діяльності.

Загалом нормативно-правове забезпечення функціонування ДСУ може бути окреслено як комплексна складна й цілеспрямована система, яка складається з таких рівнів, як міжнародний, конституційний, законодавчий та підзаконний, що забезпечується нормами міжнародного, конституційного, адміністративного та деяких інших галузей права.

Список літератури:

1. Адміністративно-правове регулювання охорони Національною гвардією України дипломатичних представництв іноземних держав: монографія. К: ГО «Київський правозахисний альянс». 2016. 182 с.
2. Биркович Т. І. Правове регулювання дипломатичної служби в Україні: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Запоріжжя. 2007. 183 с.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> 154
4. Коровайко А. О. Адміністративно-правове регулювання державного управління у галузі закордонних справ в Україні : дис. ... канд. ю. наук : 12.00.07, Одеса. 2018. 155.
5. Мануїлова К. В. Становлення правового регулювання дипломатичної діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. № 49. 2021. С.158-161.
6. Палагусинець Р. В. Роль дипломатичної служби в формуванні ефективного державного управління зовнішньою політикою держави. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2020/40.pdf DOI: 10.32702/2307-2156-2020.2.38 181
7. Про державну службу : Закон України 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text> 200
8. Про дипломатичний та службовий паспорти України : Указ Президента України від 12 травня 2015 року № 264/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/264/2015#Text> 202
9. Про дипломатичну службу : Закон України від 7 червня 2018 року № 2449-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19#Text> 204
10. Про забезпечення здійснення закордонними дипломатичними установами України повноважень у сфері державної реєстрації актів цивільного стану в умовах воєнного стану : постанова Кабінет Міністрів України від 24 січня 2023 р. № 66. URL: <https://surl.li/ciskvw> 205
11. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> 206
12. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики : Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI. URL: <https://surl.gd/bimnqr>
13. Про затвердження Загальних правил етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 5 серпня 2016 року № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text> 211
14. Про затвердження Типового положення про службу управління персоналом державного органу : наказ Національного агентства України з питань державної служби від 3 березня 2016 року № 47. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0438-16#Text> 231
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text> 233
16. Про Консульський статут України : Указ Президента України від 2 квітня 1994 року № 127/94. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/127/94#Text> 234
17. Про Перелік дипломатичних посад, приписаних до дипломатичних рангів : Указ Президента України від 21 грудня 2018 року № 434/2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/434/2018#Text> 239

18. Про Положення про закордонні дипломатичні установи України : Указ Президента України від 15 березня 2021 року № 99/2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/99/2021#Text> 241
19. Про ратифікацію Віденської конвенції про дипломатичні зносини від 24 квітня 1963 р. Відомості Верховної Ради (ВВР) 1964 № 13, ст. 199). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/199a-06#Text> 244
20. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text> 250
21. Пуртова А. А. Міжнародні договори у системі джерел правового регулювання консульської діяльності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. Вип. 69. 2022. С.456-460. 253.
22. Федчишин С. А. Дипломатична служба України: організаційно-правові засади: дис. докт. ю. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 511 с. 283.
23. Чмельова О. С., Чуйко Ю. В. Сучасна дипломатична служба України як гарант ефективних міжнародних відносин. *Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард-2016»* : тр. 7-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених, 27 грудня 2016 Харків : НТУ «ХП», 2016. С. 269-270. 289
24. Vienna Convention on Diplomatic Relations. Done at Vienna, on 18 April 1961. United Nations Treaty Series (UNTS). 1965. Vol. 500. № 7310. P. 96-126, 146-161.

Mykhailova T.M. KEY ASPECTS OF REGULATORY AND LEGAL SUPPORT OF THE DIPLOMATIC SERVICE ACTIVITIES IN UKRAINE

The article analyzes the regulatory and legal support for the functioning of Ukraine's diplomatic service. It is established that such support constitutes a specific type of regulation of relations arising in the course of performing the functions and tasks assigned to diplomatic institutions (representative offices). This regulation is aimed at ensuring the modern and effective application of legal instruments necessary for the proper functioning of the entire system.

The main regulatory and legal acts that govern the activities of the diplomatic service of Ukraine are characterized in terms of their content, types of relations, forms of legal consolidation, and specifics of application. The legislative foundation of the diplomatic service encompasses a complex of relation groups, diverse in nature, whose combination forms the prerequisites for the effective functioning and implementation of the service's activities.

The following forms of legal consolidation are identified and characterized: 1. International acts (conventions, international treaties, resolutions, statutes), which unify international relations in the field of diplomatic activity. These can be conditionally divided into: a) General acts (which establish international standards for human rights, regulate intergovernmental cooperation in combating corruption, etc., but are not specifically devoted to the international legal regulation of diplomatic cooperation); b) Special acts (which regulate specific aspects of diplomatic service). Special international acts play a system-forming role within the legal framework governing diplomatic activities and the implementation of diplomatic relations between states, enhancing the effectiveness of international cooperation at various levels — among legal entities, individuals, states, regional bodies, and international organizations. 2. The Constitution of Ukraine, whose norms lay the foundation for legislative regulation in the field of diplomatic service. 3. Laws of Ukraine, which regulate the functioning of diplomatic service bodies and ensure coordinated and effective activities of all governance entities in this area. 4. Subordinate legal acts, which provide detailed mechanisms and procedures for implementing diplomatic activities.

It is substantiated that the regulatory and legal support for the functioning of the diplomatic service in Ukraine is a complex, multifaceted, and purpose-driven system that includes international, constitutional, legislative, and subordinate levels. This system is ensured by the norms of international, constitutional, administrative, and other branches of law.

The synthesis of the fundamental principles of the regulatory and legal framework of the diplomatic service enables its recognition as a vital strategic instrument for implementing the state's foreign policy agenda and securing Ukraine's national interests in the international arena.

Key words: public administration system, public service, diplomatic service of Ukraine, regulatory and legal framework, European integration.